

NIKOLI VEČ VOJN
Borut Pogačnik

Foto: B.P. – ZIFS 2023

Bliža se 20. junij, ko civilni invalidi vojn praznujejo svoj praznik – **Dan civilnih invalidov vojn Slovenije**. Vsako leto v tem času jim namenimo posebno pozornost in tudi letos bo tako, zato bo gost sredine oddaje **Odprta dlan, 14. junija, mag. Dolči Videnšek**, predsednik Zveze društev civilnih invalidov vojn Slovenije, ki je znan po svojem sporočilu, ki ga prenaša iz roda v rod ob različnih dogodkih in to je: »**Nikoli več vojn!**«

Ob pričetku lanskoletne vojne, 24. februarja, med Rusijo in Ukrajino, smo tej temi namenili v Sporočevalcu in številnih naših oddajah veliko pozornosti, vendar pa očitno norosti to ne more preprečiti. Prav pa je, da bodo tudi naši napor za ustavitev vojne ostali zapisani v arhivih, ki jih bodo naši zanamci brali in povezovali umno in manj umno vedenje oseb v naših časih. Nikoli si nismo predstavljali, da lahko v povojni Evropi, pride do takšnega spopada, kjer je zdaj že očitno, da gre za svetovni spopad, ki pa je trenutno geografsko omejen samo na Ukrajino. Vendar se zna zgoditi, da pomeni tudi spopad vseh proti vsem in to na Zemlji kot planetu. Številni humanisti, verski voditelji, kulturniki in pričevalci miru z vseh koncev sveta prosijo obe strani, da se vrnete k zeleni pogajalski mizi, vendar je očitno, da Bog vojne – Mars, spodbuja krvoločnost, kjer vsak dan na bojnem polju pade na tisoče mladih vojakov, ki ne bodo izpolnili svojih življenjskih pričakovanj in ciljev.

Že pred leti se je svetovno znani katoliški teolog **Hans Küng** prizadeval za svetovni Etos, kjer je povabil različne predstavnike verstev, ki so se z njim popolnoma strinjali k razmisleku o svetovnem miru. To sporočilo so sprejeli na plenarnem zasedanju Organizacije združenih narodov, ko jim je leta 2001 Hans Küng predstavil pomembno vizijo, ki naj bi po njegovem rešila svet pred novimi katastrofami. Prinašalec miru Hans Küng, je

umrl skoraj ravno leto dni pred pričetkom nesmiselne vojne, 6. aprila 2021, in sem mu posvetil tudi nekrolog, ki ga je objavilo Delo v Književnih listih, 14. aprila 2021.

Dolči Videnšek pa prinaša podobno sporočilo iz našega okolja, ki je namenjeno vsem tistim nedolžnim žrtvam, ki nimajo nič opraviti z vzroki vojn, ne zdaj in ne v preteklosti. To so ravno civilni invalidi vsakokratnih vojn. Zanimivi oddaji prisluhnite v sredo med **10.30 in 11.15 uro** in lahko sodelujete na številki **01 786 0 400** Frekvence Radia Zeleni val so: **93,1, 96,2 in 97 MHz**.

BANKOMATI PRILAGOJENI POTREBAM SLEPIH IN SLABOVIDNIH

Foto: Iztok Lazar

V NLB so se odzvali na pobudo Zveze društev slepih in slabovidnih Slovenije in nekatere bankomate prilagodili za uporabo slepih in slabovidnih. Prvi tak bankomat stoji v Ljubljani na Trgu mladinskih delovnih brigad, v sodelovanju s slepimi in slabovidnimi pa so določili 52 lokacij po celotni Sloveniji, kjer bodo do konca leta prilagodili bankomate. S pomočjo glasovnih navodil preko slušalk lahko slepi in slabovidni dvignejo gotovino ali preverijo stanje na računu.

Bankomate, prilagojene potrebam slepih in slabovidnih, lahko uporabljajo tudi ljudje brez okvar vida, saj prilagojena uporaba bankomata poteka s pomočjo žičnih slušalk. Glasovno vodenje se namreč začne, ko program zazna, da so slušalke aktivirane in priklopljene na vhod za slušalke, ki se nahaja na bankomatu. Glasovno vodenje je za sedaj omogočeno v slovenskem jeziku.

»Zagotavljanje pogojev za samostojnost slepih in slabovidnih je eno izmed ključnih poslanstev Zveze društev slepih in slabovidnih Slovenije in v tem oziru je izjemno pomembna tudi finančna samostojnost. Možnost samostojnega dvigovanja denarja, ki ga omogoča prilagojeni bankomat, je nova stopnica slepih in slabovidnih k samostojnejšemu življenju. Veselimo se, da bo NLB prilagodila 52 bankomatov, na lokacijah, ki smo jih skupaj določili,« je poudaril **Matej Žnuderl, predsednik Zveze društev slepih in slabovidnih Slovenije**.

Antonio Argir, član uprave NLB, pristojen za upravljanje skupine, plačila in inovacije je ob predaji bankomata povedal: *»Zaenkrat lahko stranke z novo prilagoditvijo na bankomatu dvignejo gotovino ali pa pridobijo informacijo o stanju na računu. Če se bo izkazalo, da potrebujejo dodatne storitve, bomo v sodelovanju z Zvezo društev slepih in slabovidnih Slovenije dodali še nove. Gre za prvi bankomat prilagojen*

slepim in slabovidnim v Sloveniji, ob tem pa smo prepričani, da je to pomemben korak na poti skupnega sodelovanja med slepimi in slabovidnimi ter NLB.»

Odzval se je tudi varuh človekovih pravic **Peter Svetina**, ki je pozdravil izvedbo in dodal: »Po drugi strani pa je vendarle tudi opaziti, da se s hitrim napredovanjem računalniške tehnologije prav tako hitro spreminjajo modeli bankomatov in nekateri postajajo še bolj neprijazni za uporabo slepih in slabovidnih oseb (npr. tipke, ki so namenjene izbirni funkciji in so bile mestoma opremljene tudi z Brajevo pisavo, na novih bankomatih nadomeščajo zaslone na dotik (t. i. touchscreen). Tudi nekatere druge bančne storitve ostajajo še vedno nedostopne ali težje dostopne za uporabo za osebe z invalidnostmi, npr. težje dostopne spletne storitve oziroma spletne strani bank. Posebno vprašanje je seveda lahko tudi sama fizična (ne)dostopnost poslovalnic, ipd. Vabimo vse, da nam na podlagi vaših izkušenj oziroma življenjskih izkušenj invalidov sporočite (tj. vsaj na kratko opišete) morebitne težave v zvezi z (ne)dostopnostjo bank oziroma bančnih storitev, s katerimi se srečujejo.«

VOLILNO PRAVICO JE TREBA VRNITI VSEM DRŽAVLJANOM_KAM **Irena Vovk Terčič**

Predsednik DS Ivan Lotrič, Iztok Suhadolnik in Andreja Golob iz Zveze Sonček Foto: Zveza Sonček so.p.

V sklopu mednarodnega festivala inkluzije »Igraj se z mano« je 29. maja 2023 potekal shod Gibanja za odpravo odvzema volilne pravice osebam z invalidnostjo pod geslom »Volilna pravica ni kaprica«, v organizaciji Zveze Sonček, Zavoda Risa in Društva za kulturo inkluzije. Shoda so se udeležili tudi predsednik Državnega sveta RS Marko Lotrič, evropski poslanec dr. Milan Brglez ter predsednica Državnega zbora RS mag. Urška Klakočar Zupančič.

Vsi so se strinjali, da je treba odpraviti trenutno diskriminatorno ureditev, a pot do tja ne bo lahka, saj je za sprejem zakona potrebna dvotretjinska večina v Državnem zboru. Vprašanje bo na tematski seji, 20. junija 2023, obravnaval Odbor za notranje zadeve, javno upravo in lokalno samoupravo. Shod so podprle številne nevladne organizacije ter neparlamentarna stranka VESNA. Organizatorji shoda si prizadevajo za **spremembo Zakona o volitvah v državni zbor (ZVDZ)**, na način, da se zagotovi uresničevanje 29. člena Konvencije o pravicah invalidov ter preprečevanje diskriminacije zaradi invalidnosti. Sodišče namreč ob postavitvi

posameznika_ ce pod skrbništvo posebej odloči o odvzemu pravice voliti in biti voljen_a. V praksi je tako v nepravdnem postopku volilna pravica najpogosteje odvzeta polnoletnim državljanom_kam z intelektualno oviranostjo, težavami v duševnem zdravju ali demenco. Načrtno targetiranje določene skupine ljudi za ocenjevanje, ali je "sposobna" razumeti pomen, namen in učinke volitev, je diskriminatorno in v nasprotju s temeljnimi človekovimi pravicami. Dejstvo je, da število odvzemov volilne pravice narašča – in trenutno že presega 3.500 oseb.

Dr. Jasna Murgel (Zveza Sonček): »Skladno z določili Ustave RS bi slovenija to (op. a.: volilno) pravico morala zagotoviti vsem svojim državljanom. Ustava ne določa, da bi se ta pravica lahko odvzela osebam z invalidnostjo, kot to veleva Zakon o volitvah v Državni zbor.«

Mag. Urška Klakočar Zupančič: »Menim, da je čas, da se Republika Slovenija pridruži drugim razvitim zahodnim državam, ki volilne pravice ne jemljejo, ne glede na to, ali je morda osebi odvzeta poslovna sposobnost oz. ali je oseba postavljena pod skrbništvo. Volilna pravica je ustavna pravica in menim, da se kot taka ne more odvzeti.«

Predsednik Državnega sveta Republike Slovenije **Marko Lotrič** in državni svetnik, predsednik Komisije za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide **Danijel Kastelic** sta ob tej priložnosti oddala glasovnico na simboličnih volitvah in s tem podprla prizadevanje, da se zagotovi volilno pravico vsem polnoletnim državljanom in prepreči diskriminacijo zaradi invalidnosti.

Evropski poslanec **dr. Milan Brglez** je prav tako podprl prizadevanja za spremembo obstoječega zakona in izrazil pričakovanje, da bo sprememba implementirana še pred evropskimi volitvami, ki bodo junija prihodnje leto.

Podpredsednica Državnega zbora RS **Meira Hot**, ki je napovedala udeležbo na shodu, se ga zaradi drugih obveznosti ni mogla udeležiti, poslala pa je pisno sporočilo, in sicer pismo podpre za spremembo ZVDZ. »Interpretacija 43. člena Ustave, ki veli: »volilna pravica je splošna in enaka«, mora biti nediskriminatorna in vključujoča v absolutnem smislu. Zaradi vsega navedenega absolutno podpiram spremembo ZVDZ, da se tudi v slovenskem pravnem redu v celoti implementira 29. člen Konvencije o pravicah invalidov ter v celoti odpravi neupravičena diskriminacija.«

UTRINKI Z DOGODKA POMLADNE ISKRICE NA KRILIH ZIMZELENIH MELODIJ 2023

Alenka Virant

Na Ljubljanskem gradu je v nedeljo, 28. maja, **Društvo za pomoč v tretjem življenjskem obdobju** izvedlo že **3. tradicionalni dogodek Pomladne iskrice na krilih zimzelenih melodij**. V zgodovinskem ambientu Stanovske dvorane je v ritmu odličnih glasbenikov, izvajalcev slovenskih zimzelenih popevk vzplamtela plemenitost. S kulturno gledališko točko »Meta iz Cvetja v jeseni« smo tudi mi obeležili Tavčarjevo leto ter ob tem nostalgичno spremljali prizor mladostne zaljubljenosti Mete.

Letošnja **tema dogodka je bila Plemenitost srca**. Plemenito srce v vseh okoliščinah premaga tudi največje ovire, ki prečkajo našo življenjsko pot. S skrbno izbranim geslom smo želeli opozoriti na sočutni pristop do ranljivih ciljnih skupin, tako starejših oseb, kot spregledanih gluhoslepih oseb. Srž dogodka je nedvomno spodbujanje druženja, obujanja spominov in socialne vključenosti starejših v skupnost, ohranjanje dostopa do kulturne dediščine v pozni starosti, medgeneracijske solidarnosti, izkušnjsko učenje in prenos zapuščine

na mlajše generacije. S tem želimo krepiti humano družbo, v kateri je vsak deležen spoštljivega odnosa, sprejetosti, dostojanstva.

Pomladne iskrice na krilih zimzelenih melodij 2023 na Ljubljanskem gradu

Foto: Tatjana Splichal

Na družabnem dogodku so se predstavili Lado Leskovar, nadarjena pevka in moderatorka Tanja Pečenko, jazz pevka Ljudmila Frelj, nagradjenec MOL-a, pianist Lovro Frelj in violončelistka Barbare Nagode. Poučen je bil nastop gluhoslepih iz Združenja gluhoslepih Slovenije DLAN, ki so s kretanjem pesmi "Ne obupaj in pojdi na pot" dokazali, da lahko navkljub težki invalidnosti najdemo smisel življenja in notranjo moč za napredovanje ter smelo premoščanje izzivov vsakdana. V sklepnem delu dogodka se je predstavila tudi skupina starejših, prostovoljcev in družabnikov, ki se mesečno srečuje v prostorih MGLC v Ustvarjalnem centru Švicarija.

PRISLUHNIMO TIŠINI: DRUŠTVA SO KOT VELIKE DRUŽINE

Vlasta Tifengraber

Foto: Prisluhnimo tišini

Obiskali smo **Medobčinsko društvo gluhih in naglušnih Velenje in Zvezo Sožitje**, ki letos praznujeta jubilejnih **60 let delovanja**. Oba sta nepogrešljiv del naše družbe, ki sta v svojem dolgoletnem delovanju veliko pripomogli k naši družbi in svojim članom.

Več o tem pa v oddaji **Prisluhnimo tišini** v **petek, 16. junija, ob 14.50 uri** na **TV SLO 1**. Oddaja je dostopna preko linka: <https://www.rtv slo.si/rtv365/arhiv/174964085?s=tv>

ZDRAVSTVENA POLICA SEDAJ DEVET MESECEV BREZPLAČNO

Maja Godeša

Foto: Vzajemna, d.v.z.

Si tudi vi želite, da bi do zdravstvene storitve prišli, takoj ko jo potrebujete? Sistem javnega zdravstva ne zmore vedno slediti vašim potrebam in željam, zato so pri Varuhu zdravja, Vzajemni, oblikovali posebno ponudbo zavarovanja Zdravstvena polica – devet mesecev brezplačno. Ponudba velja za sklenitve do 10. 9. 2023. Izkoristite posebno ponudbo za sklenitev zavarovanja Zdravstvena polica, ki vam prinaša brezplačno premijo za prvih devet mesecev, in izkusite zdravstvo na najvišji ravni. Sklenitev zavarovanja po tej posebni ponudbi velja tudi kot nadgradnja za obstoječe zavarovance, ki že imajo sklenjeno Zdravstveno polico.

Z Zdravstveno polico do specialistične obravnave v nekaj dneh

Z Zdravstveno polico si zagotovite takojšen dostop do zdravstvenih storitev pri vrhunskih izvajalcih iz mreže Varuha zdravja. Zavarovanje vam omogoča hiter dostop do samoplačniških specialističnih storitev ali drugega mnenja specialista, ko ste v dvomih. Med ključnimi prednostmi so še posvet z zdravnikom, kadarkoli ga potrebujete, pomoč na domu, kritje stroškov zdravil, obisk zdravnika splošne in družinske medicine in brezplačna asistenca zavarovalnice.

Kako do pravočasne zdravstvene storitve?

Ko pri osebem zdravniku dobite napotnico za zdravstveno storitev, preprosto pokličite v asistenčni center Varuha zdravja na telefonsko številko 080 20 60 in strokovno usposobljenim svetovalcem zaupajte potrebne podatke. V kratkem vas pokličejo nazaj in vam predstavijo najboljše možnosti za vas.

Mreža vrhunskih izvajalcev

V mrežo zdravstvenih izvajalcev Varuha zdravja je vključenih več kot 130 domačih in tujih uglednih ustanov in izvajalcev, ki zagotavljajo kakovostno zdravstveno obravnavo, urejene prostore, najsodobnejšo medicinsko opremo, visoke standarde obravnave zavarovancev ter kratko časovno dostopnost zdravstvenih storitev.

Informativni primer:

19-letni zavarovanec je pri igranju nogometa na dvorišču začutil bolečino v kolenu. Naslednji dan je obiskal osebnega zdravnika, ki mu je izdal napotnico za magnetno resonanco kolena. Obrnil se je na asistenčni center Varuha zdravja, in tako pregled opravil že čez štiri dni. Na podlagi izvida magnetne resonance so mu v asistenčnem centru ponudili termin pregleda pri ortopedu štiri dni pozneje. Ortoped je svetoval protibolečinsko terapijo, po zaključku terapije pa so zanj pri Varuhu zdravja organizirali še kontrolni pregled, kjer so svetovali normalno obremenitev in ponovni obisk v primeru nadaljnjih težav. Ker je zavarovanec obiskoval šolo v Ljubljani, so v asistenčnem centru poskrbeli za ustrežno prilagoditev pregledov in terapij njegovemu urniku in lokaciji – tako je na primer med šolskimi počitnicami terapije opravil v bližini doma, med šolanjem pa pregled v Ljubljani. Skupni stroški so znašali 995 evrov.

Predani zdravju, predani zavarovancem

Stopnjo zadovoljstva uporabnikov pri Varuhu zdravja redno merijo z anketiranjem. V lanskem letu sta splošni oceni zadovoljstva z asistenco zavarovancem in obravnavo pri partnerjih iz Mreže Varuha zdravja dosegli povprečni oceni 4,82 in 4,83 od 5.

Za več informacij o posebni ponudbi zavarovanja Zdravstvena polica – devet mesecev brezplačno – obiščite spletno stran www.vzajemna.si ali se na brezplačni telefonski številki 080 20 60 dogovorite za posvet z enim od svetovalcev Varuha zdravja.

SKUPAJ SE IMAMO LEPO

Katarina Lukešević

Druženje na Fužinah

Foto: K.B. – ZIFS 2023

Z uporabniki programa Veriga psihosocialne oskrbe in druženja smo **sproščeno klepetali na Fužinah**. Tam smo si privoščili kavico in kozarec mrzle vode, saj počasi prihajajo poletne temperature, ko telo tudi potrebuje več tekočine. Ker so uporabniki najbolj navdušeni nad zunanjimi aktivnostmi, jim je izvajalka Katja obljubila, da jih bo tudi naslednjič peljala ven na sprehod v naravo.

PRISLUHNIMO TIŠINI: (NE)DOSTOPNO DUŠEVNO ZDRAVJE

Vlasta Tifengraber

Foto: Prisluhnimo tišini

Leto 2023 je posvečeno **duševnemu zdravju**. O duševnem zdravju gluhih in naglušnih smo se pogovarjali s **tolmačko in psihoterapevtko Natalijo Spark** ter **psihoterapevtko iz Danske**, ki je bila ena izmed predavateljic na prvem kampu gluhih žensk. Več izveste v tokratni oddaji Prisluhnimo tišini, ki bo na sporedu **v soboto, 17. junija ob 15.20 uri na TV SLO 1** in **v petek, 23. junija, ob 14.40 uri na TV SLO 1**.

O DELOVNIH INVALIDIH NA RADIU CELJE

V nedeljo, 11. junija, smo se v oddaji **Sončni žarek na Radiu Celje** pogovarjali s **Petrom Brškom**, novim predsednikom Zveze delovnih invalidov Slovenije, ki ga še ne poznamo in zato je bila oddaja z njim na Radiu Celje prva takšna predstavitev. Peter Bršek je predsednik zveze od 8. marca letos. Že prej pa je sodeloval v sekciji invalidov Rudnika Velenje, kjer je tudi pred leti postal delovni invalid, saj je bil sprva rudar. Po nesreči, pa se je še izobraževal. Doma je iz Polzele. Več o Zvezi delovnih invalidov Slovenije pa si lahko preberete v spodnjem članku.

KAKO SMO ORGANIZIRANI DELOVNI INVALIDI

Peter Bršek*

Peter Bršek, predsednik

Foto: ZDIS

Zveza delovnih invalidov Slovenije (ZDIS) **združuje invalide na podlagi pravnega statusa** (odločba ZPIZ oz. ZRSZ): delovne invalide po ZPIZ in osebe s telesno okvaro (TO) po ZPIZ (za ti dve skupini imamo reprezentativnost) ter osebe s statusom invalida po ZZRZI (odločba ZRSZ).

ZDIS ima 69 društev invalidov (DI) (50 DI = medobčinskih, kar pomeni, da delujejo na območju več kot 1 občine; največ na območju 12 občin pa Medobčinsko društvo v Murski Soboti). Najmanjše DI so Žiri, ki ima 127 članov. Največje DI je društvo Mežiške doline, Ravne na Koroškem, ki ima 2122 članov. ZDIS na dan 31. decembra 2022 je imelo 48.637 članov. V letu 2022 je bilo opravljenih 530.146 prostovoljnih ur. Prostovoljno delo je opravljalo 1.339 prostovoljcev.

KRATEK OPIS VSEH POSEBNIH SOCIALNIH PROGRAMOV

Posebni socialni programi, ki jih izvajajo društva invalidov na lokalni ravni so: Preprečevanje in blaženje socialnih ter psihičnih posledic invalidnosti, Zagotavljanje, Informativna dejavnost, Usposabljanje za aktivno življenje in delo, Ohranjanje zdravja, Rekreativna in šport, Dnevni centri, klubi, in Kulturna dejavnost.

NAJBOLJ AKTUALNI PROBLEMI SLOVENSКИH INVALIDOV

Delovni invalidi, osebe s telesno okvaro in osebe s statusom invalida po ZZRZI moramo imeti tako kot drugi državljani možnost **enake obravnave pri zaposlovanju in ohranjanju zaposlitve**. Poleg tega moramo imeti možnost **enakega plačila in enakih pravic za enak poklicni status in usposobljenost**. Delodajalci morajo biti pripravljeni **prilagoditi delovno mesto** glede na potrebe invalida.

V to realnost vstopajo naši člani - delovni invalidi, ki zaradi svoje »okvare« zdravja niso več sposobni polno uresničevati vseh zahtev, ki jih pred njih postavlja delodajalec. **In tu potrebujejo veliko pomoči, ki jo Zveza nudi preko BREZPLAČNEGA PRAVNEGA SVETOVANJA.**

POMEMBNA ZA INVALIDE je tudi brezplačna pravna pomoč s področja delovnopravne zakonodaje.

ZDIS se zavzema za **enake možnosti** vseh prebivalcev Republike Slovenije, ne glede na njihove telesne, senzorne in intelektualne sposobnosti, za življenje v sožitju z vsemi drugimi prebivalci. Zveza se je uveljavila kot predstavnica delovnih invalidov in oseb s telesno okvaro pri dajanju pripomb na zakonodajo. Tako aktivno sodelujemo **v delovni skupini pri prenovi pokojninske reforme na Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti**. In prav tako v delovni skupini za pripravo zakonodaje s področja **dolgotrajne oskrbe**.

Kot predsednik ZDIS moram preudarno in usklajeno delovati, saj je potrebno v pravilni vrstni red postaviti: vpliv krize na invalide; politiko do invalidov; visoko brezposelnost in nezaposlene invalide; invalide s prenizkimi plačami in revne invalidske upokoјence ter napovedane spremembe zakonodaje. Naj omenim še najbolj odmeven projekt ZDIS: **Občina po meri invalidov**. Listino je do sedaj prejelo 40 občin. V zaključni fazi je izdaja knjige o primerih dobrih praks občin v 20 letnem obdobju trajanja projekta.

Peter Bršek je vse te informacije podal v oddaji **Sončni žarek na Radiu Celje v pogovoru z Borutom Pogačnikom. Oddaja je bila na sporedu v nedeljo, 11. junija med 18.15 in 18.45 uro.*

HALO, ZIFS...?

Poberki iz dežurne svetovalne službe

**Pokličite nas na 041 381 679, vse dni v tednu med 8.00 in 21.00 uro
ali povprašajte na info@zifs.si.**

Dežurna svetovalna služba Združenja Invalidov – Foruma Slovenije deluje neprekinjeno vse dni že od 16. marca 2020 naprej in je v tem času pomagala že več kot tisoč ljudem.

Poberek iz dežurne svetovalne službe:

- Po dveh letih se je spet oglasila gospa Z. iz Ljubljane, katere hčerko je nekdanji mož, po njenih pripovedih celo poškodoval, zdaj pa imata na sodišču že več let trajajočo sago glede stikov otrok z očetom.

Klicateljica je omenila tudi, da sta to **otroka s posebnimi potrebami** in da je zgrožena nad počasnostjo naših sodišč in strokovnih služb centrov za socialno delo. Skoraj pol ure trajajočem pogovoru, je naštel vse dosedanje stike z omenjenimi ustanovami ter celo naštel imena oseb, ki niso storile do sedaj nič.

Povedali smo ji, da smo, tako kot ona popolnoma nemočni, saj edino institucije lahko nadomestijo osebne obračune oziroma ulico, vendar pa je res, da ti postopki trajajo predolgo, ker mnoge strokovne službe ne ukrenejo nič ali pa celo v škodo otrokom, kar je bilo opisano v njenem primeru. Gospa je tudi rekla, da smo glede ažurnosti resnično prvi in da težko razume, da nas finančno ne podpira nobeno od ministrstev ter celo ne Mestna občina Ljubljana, iz katere prejemo največ klicev;

- Iz Kočevja se je oglasila klicateljica, ki ima težko prirojeno gensko napako, ker ji deluje samo mali odstotek pljuč, zdaj pa ji bodo skušali tudi zamenjati kostni mozek, ker so ugotovili, da bi bilo to dobro v njenem primeru. Pljuč pa ji ne morejo transplantirati zaradi šibkosti njenega telesa. Zanimalo jo je, v katero invalidsko organizacijo se lahko vpiše, saj je invalid druge kategorije. Je sicer do zdaj še pokretna, vendar bi rabila nekaj opore v socialnem smislu.

Svetovali smo ji, da z ozirom na odločbo o invalidnosti in telesni okvari poišče stik z društvom invalidom iz Kočevja, če pa se ji zdi, da bi je ne sprejeli, pa naj se ponovno obdrže na našo dežurno službo za pomoč in oporo invalidom v Sloveniji.

Kot je razvidno iz obeh zapisov smo velikokrat edina služba, ki ima občutek in posluš za ljudi na robu družbe, kljub temu, da številne organizacije vsako leto dobivajo znatna sredstva za tovrstne dejavnosti, vendar jih na terenu, po pripovedovanju klicateljev, ni čutiti oziroma se niti ne odzivajo na telefonske ali elektronske naslove.

V STOŽICAH DO BRONA Drago Perko

Foto: zsis.si

V Ljubljani se je sklenila **15. sezona Lige NLB Wheel**, regionalne košarkarske lige. Prvaki so postali igralci **KIK Zmaj Gradačac** (BiH), ki so v finalu z 80:69 premagali **KKI Vrbas** (BiH), bron je osvojila ekipa **Parasport Slovenia**, **Ante Štimac** je bil izbran za najkoristnejšega igralca, **Ramo Rekanović** pa je bil prvi strelec lige.

Finalni turnir je potekal v Areni Stožice, ki je s svojo gracioznostjo dala dodaten čar finalnemu turnirju. Svoje je dodal tudi prenos vseh treh tekem finala na Areni Sport. Soorganizator turnirja je bila Zveza za šport invalidov Slovenije-Slovenski paralimpijski komite, program turnirja pa je sofinancirala Mestna občina Ljubljana, ligo pa že od samega začetka vodi Zveza paraplegikov Slovenije.

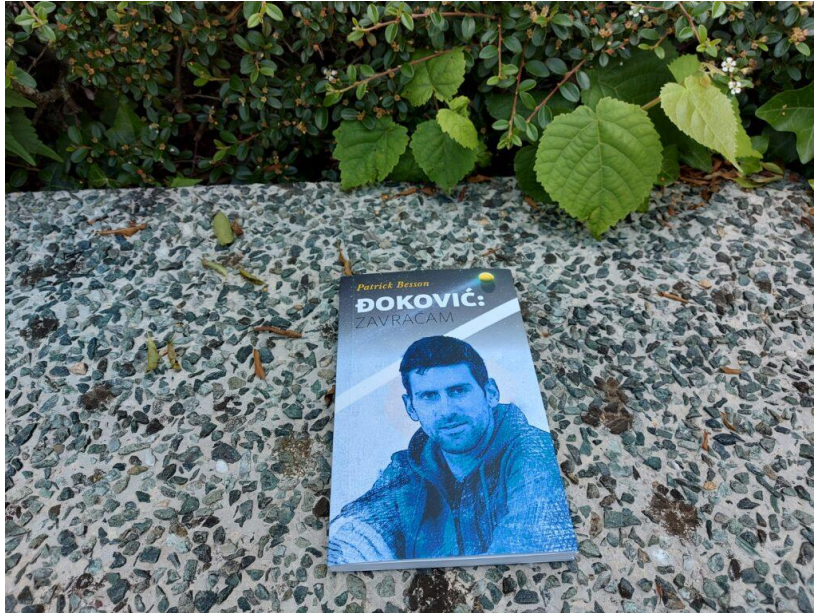
Tekmovanje, celotna 15. sezona, je potekalo po turnirskem sistemu. V letošnji sezoni so ekipe prvi krog odigrale 15. novembra 2022 v Zagrebu, drugi 4. decembra 2022 v Beogradu, tretji 25. februarja 2023 v Podgorici, četrty 19. marca 2023 v Gradačcu, polfinalne tekme pa 22. aprila 2023 v Banja Luki. V polfinalnem srečanju je KKI Vrbas z rezultatom 91:56 brez težav premagala ekipo Paramont, ekipa KIK Zmaj pa v bolj izenačeni tekmi Parasport Slovenio z rezultatom 61:56, v Ljubljani pa so se delila odličja. V boju za naslov je obračun dveh ekip iz Bosne in Hercegovine pripadel KIK Zmaju, ki je naslov osvojil drugič, srebro je osvojila ekipa KKI Vrbas. V boj za bron je bila Parasport Slovenija prepričljivo boljša (70:44 je bilo) od črnogorske vrste KK OSI Paramont, boj za 5. mesto pa je pripadel KKI Zagreb, ki je z rezultatom 59:50 ugnal beograjsko ekipo KKK Singidunum Crvena zvezda.

Zbrane so na zaključni slovesnosti pozdravili in nagovorili **Dejan Crnek**, podžupan Mestne občine Ljubljana (sofinancer finala), Damijan Lazar, predsednik Zveze za šport invalidov Slovenije-Slovenskega paralimpijskega komiteja (soorganizator finala), Dane Kastelic, predsednik Zveze paraplegikov Slovenije (že 15. sezono zapored vodi ligo) ter **Andrej Lasič**, član uprave uspešne družbe NLB d.d., ki je od samega začetka generalni, zlati, sponzor lige. Ekipe sta pozdravila tudi **Dubravko Kmetović**, direktor ABA Lige, s katero vrsto let dobro sodelujemo, ter Andrej Jakšič, direktor podjetja Bauerfeind Slovenija, ki je srebrni sponzor lige. Nagrade za mesta od 4. do 6. sta podelila Andrej Jakšič in Dejan Crnek, za 3. mesto sta pokal in medalje podelila Damijan Lazar in Andrej Lasič, pokal in medalje za 1. in 2. pa **Dane Kastelic** in Andrej Lasič. **Sani Bečirovič**, športni direktor Cedevite Olimpije, je izročil Ramu Rekanoviću pokal za najboljšega strelca, **Ante Štimac** pa je bil MVP-ja sezone. Andrej Lasič, član uprave NLB d.d., je podelil tudi dva športna košarkarska vozička, ki sta jih tokrat prejela **Jovan Jovanović** in **Negrin M. Halilović**. Prehodni pokal sta prvakom sta podelila Dane Kastelic in Dubravko Kmetović. V sklopu zaključne slovesnosti je **Marinko Umičević**, predsednik KKI Vrbas, podelil zahvalo Ligi NLB Wheel za dolgoletno uspešno medsebojno sodelovanje.

»S tekmo za 3. mesto smo zadovoljni. Po tihem smo računali na uvrstitev v finale in boj za naslov. A potek sezone je bil tak, da smo imeli veliko težav s poškodbami, zato smo v polfinalu proti ekipi KIK Zmaj, kasnejšemu prvaku, izgubili tesno za pet točk. Igrali smo močno okrnjeni, kar se je poznalo, a ne iščemo izgovorov. Z malce več zbranosti bi igrali finale. A generalno gledano ne bom rekel, da je bila sezona odlična, je pa bila dobra,« je povedal Žiga Kobašević, ki je uspešno vodil ekipo Parasport Slovenia. »Mislim, da tako jaz kot fantje pohvalimo vzdušje v Stožicah. Veseli smo bili vsakega, ki nas je podprl na finalnem turnirju,« je še dodal Kobašević.

»Sezono smo uspešno sklenili, zasedli smo 3. mesto. Lahko bi se boljše izšlo že v Banja Luki na polfinalu, kjer smo na ključni tekmi proti KIK Zmaj v polfinalu popustili in ostali brez boja za 1. mesto v Ljubljani. Smo pa zato tekmo za 3. mesto v Stožicah odigrali izvrstno: igrali smo agresivno, podjetno, hitro, zbrano v obrambi in napadu. Tretje mesto je tu. Moram pa pohvaliti vzdušje v Stožicah, bilo je fenomenalno. Lahko bi jih bilo še več, a ti, ki so prišli, so pripravili krasno košarkarsko atmosfero,« pa je povedal izkušeni reprezentant Milan Slapničar, ki je bil s svojimi reprezentančnimi kolegi navdušen nad vzdušjem v Stožicah, ko se je na tekmi za 3. mesto zbralo skoraj 500 gledalcev. »Verjamem pa, da nas prihodnjo sezono čaka finale, v katerem bo igrala tudi slovenska ekipa,« pa je med drugim v pozdravnem nagovoru zbranim dejal **Damijan Lazar**, predsednik Zveze ŠIS-SPK.

KNJIŽNA NOVOST
KO ČEZ NOČ POSTANEŠ NEZAŽELEN
Katarina Lukešević

Založba Chiara, strani 108, 19,90 eur

Foto: Katarina Lukešević

Na samo 108 straneh je opisano manj kot eno leto trajajoče raziskovanje večkrat nagrajenega francoskega pisatelja in novinarja **Patricka Bessona** o odločni zavrnitvi največjega srbskega športnika, številke 1 v moškem tenisu Novaka Đokovića, ko je **glasno rekel ne** zdravljenju. Z drugimi besedami je rekel ne cepljenju proti covidu-19 in zaradi tega bil javno kritiziran, ne samo v teniškem svetu, ampak tudi izven športnih igrišč. Spomnimo se samo lanske januarske afere, ko so prvega nosilca odprtega teniškega prvenstva Avstralije pridržali na letališču v Melbournu, ga za več dni imeli v hotelu za priseljence, kjer je čakal na sodno obravnavo ter mu na koncu, kot necepljeni osebi, preklicali vizum. Lov na osvojitev 21-ega grand slama v Melbournu se je spremenilo v prepoved vstopa v državo.

Nole, kot mu pravijo fani, je poznan po svoji železni disciplini in trmi, saj je večkrat zaupal, kako ga **stroga glutenska dieta in zdrav način življenja** držita pokonci ter peljeta proti zmagam. Pri tem, da pazi, kaj je in koliko ur mora spati, mu je svetovala njegova prva trenerka Jelena Genčić, ki meni, da je Nole največji teniški talent, kar jih je videla po Monici Seleš.

Marsikdo meni, da vegetarijanec Nole pretirava glede prehrane, ne pozabimo pa na prva leta Noletove teniške kariere, ko je bil Srb večkrat primoran odpovedati dvboj, saj je imel težave z dihanjem, torej astmo. Kot nekdo, ki se je prav tako kot Nole boril s hudo obliko astme, lahko potrdim, da samo zdrav način življenja pomaga, da se zoperstaviš tej bolezni in sam prispevaš k temu, da izzveni. Tako nisi več oropan spanja, vdihovalniki z olajševalcem niso več tvoji najboljši prijatelji, pomlad ni več tako grozna, saj lahko dihaš, torej živiš.

V **Zavračam** je skozi poglavja prikazana pot vzponov in padcev profesionalnega športnika, ki je veliko tvegalo, ko se ni dal cepiti. Vsak si je njegovo odločitev različno interpretiral in jo sprejel. Na koncu svojega raziskovanja je Patrick Besson prišel do zaključka, da je bila to pravilna odločitev teniškega zvezdnika, da se ni dal cepiti.

Letos se je Nole, kot necepljena oseba, vrnil v Avstralijo, kjer je tudi **osvojil svoj 22. grand slam**, in sicer že deseti naslov Odprtega prvenstva Avstralije. Ponovno je postal zaželena oseba.

NA PTUJU REKORDNA UDELEŽBA SLOVENSКИH PARAPLEGIKOV

Silva Razlag

Štart tekmovalk na 100 metrov

Foto: Danijel Milošič

V organizaciji Društva paraplegikov Podravja in so organizaciji Zveze paraplegikov Slovenije ter Medobčinskega društva slepih in slabovidnih Ptuj, je na ptujskem stadionu **potekalo prvo kolo državne atletske lige paraplegikov za leto 2023**.

Udeležilo se ga je kar 42 športnikov in športnic iz sedmih slovenskih društev od devetih, ob tem pa je društvo JZ Štajerske (celjsko področje) nastopilo s kar dvema ekipama. Pri izvedbi tako zahtevnega projekta je bilo DP Podravja deležno vse logistične podpore Zavoda za šport Ptuj ter Atletskega kluba Ptuj, ki je sodelovalo s tremi izkušenimi sodniki in štirimi mladimi sodnicami, ki so nalogo opravili na najvišjem nivoju.

Za evidenco rezultatov je tako kot vedno poskrbel **Janez Hudej** iz Celja. Ob tem pa je potrebno omeniti še nekaj lokalnih prostovoljcev, ki se vedno odzovejo povabilu organizatorja. Od osmih prvih mest so jih kar sedem osvojili predstavniki obeh ekip JZ Štajerske, eno pa predstavnik DP ljubljanske regije. Na zaključnem druženju v restavraciji »Gastro« Ptuj se je predsednik DP Podravja **Boris Klep** zahvalil vsem sodelujočim za fer borbe, prav tako pa tudi vsem ostalim, ki so kakor koli prispevali k uspešni izvedbi tekmovanja, ki mu je na srečo služilo še vreme.

Obenem je izrazil zahvalo tudi Zvezi za šport invalidov Slovenije - Slovenskemu paralimpijskemu komiteju s podpredsednikom zveze in predsednikom komisije za šport **Gregorjem Gračnerjem**, ki s finančno podporo omogoča številnim invalidom, da svoje sposobnosti dokažejo na športnih terenih, kar gotovo vpliva k njihovi boljši psiho fizični sposobnosti. Naslednje kolo bo v petek, 2. junija v Celju.

Vrstni red po prvem kolu: 1. DP JZ Štajerske2 4.100,14 točke, 2. DP JZ Štajerske1 4.043,13, 3. DP Koroške 3.106,45. 4. DP ljubljanske pokrajine 2.881,89, **5. DP Podravja 2.621,31**, 6. DP Prekmurja in Prlekije 2.422,09, 7. DP Gorenjske 2.330,69, 8. DP Severne Primorske 1.113,59 točk.

IZBRANI POGOVORI ZA DUŠO IN SRCE Založba Primus in Mladinska knjiga

Vse, kar bi morali vedeti o ADHD oziroma motnji pozornosti s hiperaktivnostjo, skozi strokovno in izkustveno perspektivo dr. Gaborja Matéja

ADHD pod drobnogledom

Kdaj: 13. 6. 2023 ob 18. uri
Kje: Konzorcij, Slovenska cesta 29, Ljubljana

Vstopnine ni!

IzBrani pogovori za dušo in srce

Foto: Založba Primus

Včasih sem hiperaktiven in impulziven. Ali to pomeni, da imam motnjo pozornosti? Kako prepoznam ADHD pri otroku? Je motnja pozornosti stvar genetike ali pa je možno vplivati na njen razvoj? Kaj se pravzaprav dogaja z možgani, da ne zmorejo pozornosti in sledijo zgolj trenutnim vzgibom? So psihostimulansi, kot je Ritalin, edina izbira ali pa obstajajo tudi druge poti? Kaj lahko naredimo starši, če otrok dobi diagnozo ADHD? Kaj lahko naredimo odrasli, če naši starši pri nas niso prepoznali motnje pozornosti? Je upanje tudi za nas?

Na brezplačnem dogodku bosta odgovore na ta vprašanja iskali **Elizabeta Dornik Hribar** in **Jerneja Hribar Bukovič**, ki delata v zasebni psihoterapevtski praksi po pristopu sistemske družinske terapije. Pri delu se srečujeta z mnogimi, ki so nekje na spektru motnje pozornosti. Njun pogovor bo temeljil na knjigi **Raztreseni um**, ki je že četrta v slovenščino prevedena knjiga priljubljenega **dr. Gaborja Matéja**.

Dostop invalidom je omogočen z dostopnostjo dvigala v pritličju – nasproti Name.

SREČANJE ČLANOV REGIJSKIH DRUŠTEV ZVEZE SONČEK V ZAJČJI DOBRAVI Irena Vovk Terčič

Zveza Sonček, ki letos praznuje 40. obletnico delovanja, in Ljubljansko društvo za cerebralno paralizo, ki pa v letošnjem letu praznuje 45. obletnico delovanja, sta 27. maja v Krajinskem parku Zajčja dobrava v Ljubljani pripravila tradicionalno srečanje članov regijskih društev za cerebralno paralizo. Organizatorji smo po deževnem aprilu in maju »zrihtali sončen dan«, vi, dragi udeleženci, pa ste poskrbeli za izjemno vzdušje (bilo nas je več kot 550!).

Ves dan so nas zabavali glasbena skupina Mitje Šinkovca, prireditelj je vodil in povezoval Andrej Težak-Tešky, zbrane sta presenetila raper Zlatko in Lado Leskovar, mešani pevski »Men se poje« uporabnikov Centra Sonček Ljubljana (zborovodja Franci Kavčič) kar ni hotel z odra, zaigral je tudi član ljubljanskega društva in pianist Nal Frankovič, Danijel Rode, Ina Konrad ter številni drugi uporabniki, ki so na odru lahko pokazali svoj talent ... Srečanja sta se med drugimi udeležila predsednica Državnega zbora RS **mag. Urška Klakočar Zupančič** in podžupan Mestne občine Ljubljana **Dejan Crnek**.

40. obletnica Zveze Sonček

Leta 1983 sta mariborsko in gorenjsko društvo ustanovila Sonček – Zvezo društev za cerebralno paralizo Slovenije. Čisto prvi center Sonček v soseski BS3 je v Ljubljani začel delovati 26. decembra 1990. Zvezi Sonček je namreč uspelo prepričati takratni »odbor za zaščito krajanov pred invalidi«, da so osebe s posebnimi potrebami prav takšne kot vsi drugi. To so med prvimi spoznali tudi člani takrat še najstniške, zdaj pa legendarne skupine Big Foot Mama, ki so imeli prve vaje prav v tem centru Sonček.

Foto: Samir Elezovič (fotograf in oseba s cerebralno paralizo)

In zakaj prav ime **SONČEK**? Najprej smo tako poimenovali prvi dnevni center v Ljubljani, saj je beseda lažje izgovorljiva kot zveza »cerebralna paraliza«. Poleg tega nas navda z optimizmom in si jo je lahko zapomniti.

SPREMENITE SVOJ UM

Založba Primus

SPREMENITE SVOJ UM
Dogodek s praktičnimi učenji dr. Joeja Dispenze
z dvema meditacijama

Dolenjske Toplice
14. 6. 2023
od 17.00 – 20.30

Z vami bosta
dr. Tanja Pia Metelko
in Zvezdana Mlakar

Foto: Založba Primus

14. junija ob 17. uri v Dolenjskih Toplicah pripravljamo edinstven dogodek, na katerem se bosta **dr. Tanja Pia Metelko** in **Zvezdana Mlakar** pogovarjali o tem, kako lahko z metodami **dr. Joeja Dispenze** preoblikujemo svoj um. Na dogodku bomo skupaj odkrivali, kako ustvarjamo svojo realnost, kako na to vplivajo naše misli, dejanja in čustva ter kako lahko presežemo analitični um, odpremo srce in spremenimo prepričanja, ki nam ne služijo.

Dogodek se bo zaključil s pogovorom med Tanjo Pio in Zvezdano ter praktično vajo kreiranja zelenega in dvema meditacijama v živo. **Več o dogodku:** <https://www.primus.si/spremenite-svoj-um-dogodek-s-prakticnimi-ucenji-dr-joeja-dispenze>

KO NEKAJ PROSTOVOLJNEGA POSTANE OBVEZNO Borut Pogačnik

Matjaž Trontelj

oto: Radio Zeleni val

V četrtekovi oddaji **Odprta dlan**, je **Matjaž Trontelj**, direktor Službe za javne zadeve pri Vzajemni zelo podrobno razložil, kaj lahko pričakujemo, ko bo **sedanje dodatno zavarovanje postalo obvezno**. Zelo natančni izračuni namreč kažejo, da bomo davkoplačevalci morali plačevati ne samo višjo premijo obveznega zdravstvenega zavarovanja, kar se bo poznalo pri neto plačah, ampak bomo morali pokriti tudi vse stroške zdravstva v stotinah milijonov v bližnji prihodnosti.

Potreba po finančnih sredstvih pa bo čedalje večja. To sta s projekcijami podrobno prikazala **dr. Boris Majcen** in **dr. Mitja Čok** z Inštituta za ekonomska raziskovanja v študiji **Ocena dolgoročnih javno-finančnih gibanj v zdravstvenem sistemu**. Skupni primanjkljaj, javni in zasebni, za zdravstvo in zdravstveni del dolgotrajne oskrbe naj bi tako ob upoštevanju predpostavk AWB referenčnega scenarija v letu 2025 dosegel 0,89% BDP oziroma 464,9 mio EUR, v 2070 pa že 3,29% BDP oziroma 1.716,8 mio EUR (izhodišče je 2019).

Oddaja je bila izredno dobro poslušana, saj je bilo klicev poslušalcev z vseh koncev Slovenije veliko in prav vsi so zaskrbljeni za svojo prihodnost, ker je zdravje izjemnega in edinega pomena za zdravo nadaljevanje življenja.

To seveda velja tudi za vse invalide ter še posebej bolnike, ki so že zaradi svoje invalidnosti ali bolezni popolnoma odvisni od zdravstvenih storitev in, seveda, tudi cen zdravil, kar tudi ne gre pozabiti.

Oddaji lahko prisluhnete, če jo poiščete v arhivu Radia Zeleni val:

<https://soundcloud.com/radiozelenival/odprta-dlan-matjaz-tronteli-vzajemna>

POMLADNE IGRE V MEDVODAH

Katarina Lukešević

Zabavna igra strelastika

Foto: S.B. – ZIFS 2023

Medgeneracijsko druženje je potekalo v **četrtek, 8. junija, v Medvodah**, kjer so bile uspešno izvedene pomladne igre. Tudi mi smo bili tam z našimi uporabniki programa Veriga psihosocialne oskrbe in druženja. Tekmovali smo v **strelastiki**, namizni družabni igri, katero so igrali že v srednjem letu, izvira pa iz francoske pokrajine Pikardije. Zmaga tisti igralec, kateremu uspe, da uspešno skozi sredinsko odprtino na plošči, pošlje vse ploščke na nasprotnikovo polovico. Vsi sodelujoči na pomladnih igrah so odšli domov z medaljo.

MEDNARODNI FESTIVAL IGRAJ SE Z MANO

Foto: NFP

V četrtek, 1. junija, se je zaključil **17. Mednarodni festival Igraj se z mano**. Festival je potekal v živo v Ljubljani na Kongresnem trgu in v Parku Zvezda od ponedeljka do četrтка, organizirala pa sta ga Center Janeza Levca Ljubljana in Društvo za kulturo inkluzije.

Sporočevalca izdaja Združenje invalidov – Forum Slovenije, Linhartova 3, p.p. 2539, 1109 Ljubljana

Glavni in odgovorni urednik: Borut S. Pogačnik

Tajnica uredništva: Katarina Lukešević

Telefon: 041/381-679

e-naslov: info@zifs.si

Mednarodna standardna serijska številka: ISSN 2630 – 3639

Z odločbo Ministrstva za kulturo z dne 16.12.2020 je elektronski medij »Sporočevalce« v razvidu medijev pod zaporedno številko 2378.

Uredniški odbor sestavljajo: Borut Sever (FIHO), Luka Pavlin (ZDSSS), Anton Petrič (ZDGNS), Jože Globokar (ZPS), Anja Pišlar (Zveza Sožitje), Pavel Kranjc (ZMS), Drago Perko (Zveza ŠIS – SPK), Jože Ocvirk (Društvo za zdravje naroda), Irena Vovk Terčič (Zveza Sonček so.p.), Niko Kostjukovskij (predstavnik bralcev)